

BOLU İLİ UYGULAMALI ÇEVRE EĞİTİMİ PROJESİ (ÇEP)

PROJE SAHİBİ:

BOLU ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ

PROJE ORTAKLARI:

- ✓ BOLU BELEDİYE BAŞKANLIĞI
- ✓ İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
- ✓ BOLU BAĞIŞÇILAR VAKFI
- ✓ TEMA VAKFI BOLU TEMSİLCİLİĞİ

**BOLU
ARALIK 2016- HAZİRAN 2017**

UYGULAMALI ÇEVRE EĞİTİMİ PROJESİ BOLU ARALIK 2016-HAZİRAN 2017

ÇEVRE KULÜPLERİ (ÇK) UYGULAMA PLANI

Bu bölümde, sizlere yıl içinde gerçekleştireceğiniz çalışmalar için yardımcı olacak bir çalışma planı hazırladık. İlk toplantınızda açıklamaları okuyun, çalışmaları yapacak gönüllüleri seçerek "iş bölümü" şemasını doldurun.

ÇK' nin bu yıl yapacağı başlıca çalışmalar :

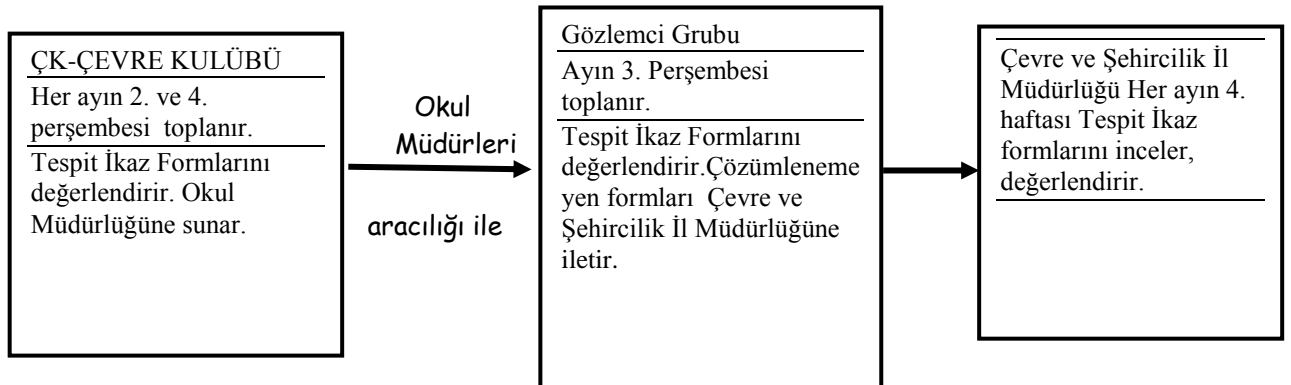
1. ÇK' nin toplantı tarihlerini kararlaştırın, toplantı kararlarınızı kaydedin.

Örneğin, ayda bir toplanacaksanız her ayın ikinci perşembe günü öğle tatilinde buluşabilirsiniz. Ayda 2 kez buluşmak (2. ve 4. perşembe) veriminizi arttırır. (Çevre için çalışmak sizin için çok zevkli ise her hafta buluşabilirsiniz). İlk toplantıda, sonraki toplantı tarihlerinizi kararlaştırın, ÇK Çalışma Takvimi tablosuna yazın.

2. Çevre Kirliliği "Tespit ve İkaz Formları" nı düzenleyin ve Gözlemci Grubu'na iletmek üzere Okul Müdürünüze teslim edin.

ÇK olarak her toplantı sırasında doldurulan Tespit ve İkaz Formlarını inceleyin. ÇK olarak çözümleyemeyeceğiniz sorunlarla ilgili formları, Gözlemci Grubuna, iletmek üzere Okul Müdürünüze teslim edin.

TESPİT ve İKAZ FORMLARI NASIL ELE ALINIYOR ?

UYGULAMALI ÇEVRE EĞİTİMİ PROJESİ

Çevre Kulübü

OKUL KAŞESİ

TESPİT VE İKAZ FORMU

Tarih : ..... / ..... / 20..

Form Numarası :

Kirlilik Oluşturan

İşyeri / Site / Konut Adı

İlçe Ad

Cad. / Sk. Adı

Mahalle Adı

Kapı No

Tespit Edilen Çevre Kirliliği Konuları

a) Katı Atık (Çöp) Kirliliği

e) Görüntü Kirliliği

b) Hava Kirliliği

f) Diğer

c) Gürültü Kirliliği

d) Atıksu Kirliliği

Açıklamalar :

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Telefon No : 2703573

Telefon No: 215 11 06

Faks No: 2703571

Faks No : 215 44 85

Bolu Belediye Başkanlığı

Telefon No: 2153713

Faks No :2170064

Formu Düzenleyen ÇK Görevlisinin

Adı Soyadı:

İmzası:

Tespit ve İkaz Formları doldurulmasında dikkate alınabilecek başlıca konular:

➤ Görüntü Kirliliği :

Okul çevresinde ve yaşadığı mahallerde bulunan;

1. Sıvanmamış binalar, sıva yapılmış fakat boya yapılmamış binalar ya da boyası eskimiş dış cephesi kirli binalar,
2. Bakımsız bina bahçeleri, tahrip edilmiş yıpranmış bahçe duvarları, bakımsız veya bozuk bahçe korkulukları,
3. Bina balkonlarına konulan kirlilik yaratacak her türlü malzeme,
4. Bina cephesine konulan farklı şekil, boyut ve renklerdeki her türlü ilan ve reklam tabelaları,
5. Tretuvarlara konulan ışıklı ve ışısız reklam panoları,
6. Tretuvarlardaki fiziki bozulmalar ve tretuvar işgalleri,
7. Bina cepheleri, bahçeleri ve boş alanların ağaçlandırılması ve çiçeklendirilmesi vb.

➤ **Gürültü Kirliliği** : Konutlardan, işyerleri ve sanayiden, trafikten kaynaklanan insan ruh ve beden sağlığını bozan her tür düzensiz sesler vb.(ses yükseltici cihazlarla satış yapılması, yüksek sesle müzik çalınması....)

➤ **Park ve Yeşil Alan Sorunları, Ormanlarımız** : Mevcut ve oluşturulacak park ve yeşil alanların, orman, bitki ve hayvan varlıklarımızın korunmaması, bitkilerin, çocuk oyun aletlerinin, şehir mobilyalarının, spor sahalarının tahrip edilmesi, ve benzeri eylemlerin takibi ile bu kamu hizmetine ayrılan sahaların ağaçlandırılması, çiçeklendirilmesi ve temizlenmesi faaliyetleri, vb.

➤ Katı Atık (Çöp) Kirliliği :

1. Çöplerin geliş güzel çevreye atılması,
2. Düzensiz toplanması,

3. Konteynır (Büyük çöp toplama kapları), çöp kutularının yetersizliği veya aşırı yüklenmiş olması,
4. Çöplerin sızıntıya sebebiyet vermeyecek şekilde poşet içerisinde çıkarılmaması,
5. Bina kapı önlerinin ve tretuvarların kullanıcıları tarafından süpürülmemesi veya temizlenmemesi,
6. Yolların ilgili belediye tarafından süpürülmemesi veya temizlenmemesi, yol kenarlarına bırakılan poşet içerisindeki çöplerin belediye tarafından zamanında alınmaması,
7. Geri kazanım projelerinin aktif olarak sürdürülmemesi, vb.

➤ **Hava Kirliliği :**

1. Bacalardan yoğun duman çıkması,
2. Kalitesiz ve kaçak yakıt kullanımı, piyasaya sunulan kömürlerin açıkta (torbasız) satılıyor olması,
3. Yakıt olarak çöp her türlü atık ve artığın yakılması,
4. İş yerlerinden kaynaklanabilecek her türlü gaz atıklar,
5. Araçlardan kaynaklanan egzoz gazları vb.

➤ **Atıksu Kirliliği :**

1. Evsel ve endüstriyel atıksuların doğrudan dere, nehir, göl, deniz veya toprağa verilmesi,
2. Arıtma tesisi olmadan çalışan fabrikalar,
3. Evlerden kaynaklanan deterjanlı suların, balkon ve teras giderlerinin kanalizasyona bağlı olmadan doğrudan cadde veya sokağa verilmesi, vb.

*Çevre Eğitimi Projesi Çevre Kulübü
Etkinlik Formu*

TARİH:	
OKUL ADI:	
ETKİNLİK ADI:	
UYGULAMADA GÖREV ALAN ÇEVRE GÖNÜL. ÖĞRETMENİN ADI SOYADI:	
UYGULAMADA GÖREV ALAN ÇEVRE GÖNÜL. ÖĞRENCİLERİN ADI SOYADI:	

OKULLARDA ÇEVRE KULÜBÜ ÖĞRENCİ ORGANİZASYON TABLOSU

İLİ:	
OKULUN ADI :	
OKULUN ADRESİ:	
MÜDÜRÜN ADI SOYADI :	
TELEFON / FAKS NUMARASI:	
ÇEVRE GÖNÜLLÜSÜ ÖĞRETMENLERİN ADI SOYADI:	
TELEFON NUMARASI :	
OKUL ÇEVRE KULÜBÜ BAŞKANI PROJE SORUMLUSU ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI:	
SINIFI :	
TELEFON NUMARASI:	

ÇEVRE KULÜBÜ ÖĞRENCİ LİSTESİ

SIRA NUMARASI	ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI	SINIFI	TELEFON NUMARASI
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

YAPABİLECEKLERİNİZ

1. Her dönem en az bir kez Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nü, Belediye Başkanlığı' nı ve diğer Gözlemci Grubu Temsilcilerini ziyaret edin, kendinizi tanıttın ve destek isteyin.

Gözlemci Grubu'nda; Bolu Belediyesi, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Tema Vakfı Bolu İl Temsilciliği ve Bolu Bağışçılar Vakfı temsilcileri bulunmaktadır. Onları toplantı yaptıkları bir zamanda ziyaret edin, böylece bu gruptaki kişi ve kurumları tanımış ve kendinizi tanıtmış olursunuz.

Ziyaret tarihlerinizi şimdiden çalışma takviminize işleyin.

2. ÇEP' ne dahil diğer okulların ÇK' leri ile tanışın biraraya gelerek çalışmalarınızı paylaşın.

Bu okulların telefon numaralarını bulun. ÇK' lerini davet edin, siz ziyaret edin. Mümkün olursa, müdürünüz ve Gözlemci Grubu yardımı ile İlimizdeki tüm ÇK' leri ile toplantı düzenleyin. Deneyimlerinizi paylaşın.

3. Çevre Panosu/Köşesi oluşturun.

Çevre Panosu Sorumluları

Çevre Gönüllüsü Öğrencinin Adı Soyadı:	

İlk toplantınızda okul müdürünüz ve ilgili öğretmeninizle birlikte tüm öğrencilerin göreceği bir duvarda ilanlarınızı, resim ve posterlerinizi asmak üzere "ÇEP Köşesi" oluşturun. Bu köşeye ilk olarak Çevre Eğitimi Projesi' ni (ÇEP) tanıtan bir yazı asın. ÇK' den 2 kişi bu köşeden sorumlu olsun (ilk toplantıda bu sorumluların adını belirleyin). Köşe sorumluları başta olmak üzere hepiniz bu köşeye:

- Her hafta çevre ile ilgili gazete yazıları,
- Karikatürler, bulmacalar,
- Çevre etkinliği haberleri asarak, hem diğer çocukların ve velilerin dikkatini çevre konularına çekin hem de yaptıklarınızdan haberdar ederek, sizlere katılmalarını özendirin.

4. Okulda "Çevre Kaynakları Köşesi (Çevre Kitaplığı) " oluşturun.
Çevre Kaynakları Oluşturma Sorumluları

Çevre Gönüllüsü Öğrencilerin Adı Soyadı:	
Çevre Gönüllüsü Öğretmenin Adı Soyadı:	
Okul Aile Birliği / Koruma Derneği Temsilcinin Adı Soyadı:	

Bu çalışmayı gerçekleştirmek üzere ilk toplantıda aranızdan istekli olanlarla "Çevre Kaynakları Köşesi Oluşturma Projesi Çalışma Grubunu" kurun.

Bu grupta:

- Okul Aile Birliği üyeleri,
- ÇEP Gönüllüsü bir öğretmen ve
- ÇEP Gönüllüsü öğrenciler bulunsun.

Sadece bu grup ayrı bir toplantı yaparak kütüphaneyi nasıl oluşturacaklarını planlasın. Çalışma planınız şu şekilde olabilir :

Kasım' da :

- Okulda çevre kaynakları köşesinin yerini tespit etmek (öğretmenler odası, ya da varsa kütüphanede bir köşe),
- Okul Aile Birliğinden yardım isteyerek birkaç raf yaptırmak,
- Okul ve mahalle çevresindeki kişilere hitaben bir sayfalık "ÇEP çevre kaynakları kampanyası" başlıklı mektup yazmak. Mektupta: " Okulda bir çevre kitapları kütüphanesi kurarak çevre bilincini ve bilgisini arttırmayı hedefliyoruz. Verilen listedeki kitaplardan birini alarak okul müdürüne ulaştırmanızı rica ediyoruz." yazabilirsiniz. Mektuba kitap listesini ekleyiniz.
- Çevre yayınları köşesini Mayıs ayında "Kütüphaneler Haftası" sırasında kitap, kaset bağıışı yapan velileri davet ederek gösteriniz.

KÜTÜPHANE İÇİN ÇEVRE KONULU BAZI KAYNAK KİTAPLAR LİSTESİ

KİTAP ADI	YAYINCI	EK BİLGİ
Ekoloji	Tübitak	Piyasadan satın alınabilir
Yaşadığımız Gezegen	"	"
Çocuklar ve Gündem 21	"	"
Gezegenimizi Kurtarmak	"	"
Toprak Erozyonu	"	"
Ne Kadarı Yeterli?	"	"
Yarını Düşünmek	"	"
Son Vaha Su	"	"
Çevreye Bakış	Şule Yayınları	"
Erozyon	TEMA	TEMA ' dan satın alınabilir
Yok Ettiğimiz Ormanlar	"	"
Biyoçeşitlilik Önemi ve Korunması	"	"
Toprağın 7000 Yıllık Öyküsü	"	"
Orman ve Biz	"	"
Ağaçlandırmalar İçin Tür Seçimi	"	"
Yeryüzü Gezegeni	"	"
Eğitim CD' si	"	"
Erozyon Belgeseli Kaseti	"	"
	(çocuk kitabı)	
Küçük Taş Parçası	" "	"
Dişlek ile Çıtır Hanım	" "	"
Tatile Gidiyoruz	" "	"
Doğadaki Ayak İzlerimiz	Doğal Hayatı Koruma Der.	DHKD ' dan satın alınabilir
Gezegenimizin Dostları	"	"
Caretta caretta	"	"
Katı Atıklar	ÇEVKO	Çevko ' dan satın alınabilir
Karikatürlü Çevre Rehberi	Beyaz yayınları (liselere)	Piyasadan satın alınabilir
Eğlenceli Çevre Eğitimi	Yeşil Adımlar Çevre Eği. Der.	YAÇED 'den satın alınabilir
Su (ilköğretim 4-8 için)	"	"
Çeşitli Posterler	DHKD	DHKD den satın alınabilir
Çocuklar 50 Basit Yolla Doğayı Kurtarabilirsiniz	Borusan	Borusan' dan satın alınabilir.
ABC Çevre	Türkiye Çevre Vakfı	TÇV'dan satın alınabilir.

DIĞER İLGİLİ KİTAPLARI LİSTENİZE EKLEYİNİZ.

5. Okulunuzda değerlendirilebilir katı atıkları (kağıt, cam, plastik, ambalaj atıkları, piller v.s.) toplayın ve geri kazanımını sağlayın.

Atık Yönetimi Sorumluları

Çevre Gönüllüsü Öğrencilerin Adı Soyadı:	

Aranızdan birkaç arkadaşınız bu çalışmayı yürütsün. Bu çalışma için:

- Bolu Belediyesi ve diğer gönüllü kuruluşlar tarafından temin edilecek olan geri kazanım kutularını uygun yerlere yerleştirdikten sonra, öğretmenlerinizden izin alarak bir ders sırasında tüm sınıfları tek tek dolaşın ve arkadaşlarınıza değerlendirilebilir katı atıkları (evden de getirebilirler) bu kutulara bırakmalarını söyleyin.
- Kutular dolunca, Bolu Belediye Başkanlığı (Okul Müdürleri aracılığıyla) arayarak atıkların alınmasını sağlayın. Bir yılda ne kadar değerlendirilebilir katı atık topladığınızı bulmak üzere kayıt tutun.

6. Her ay okulunuzda "Eğlenceli Çevre Eğitimi" etkinlikleri düzenleyin.

Tüm çevre gönüllüleri bu çalışmada zaman zaman yer alabilir. Çalışmaları Çevre Gönüllüsü öğretmeniniz yönlendirebilir. Her çalışma için istekli öğrencilerden küçük gruplar oluşturarak iş bölümü yapın. Her ay için uygulayabileceğiniz çevre eğitimi etkinlikleri ile ilgili örnekler sizlere verilecektir.

7. ÇEP'in tanıtımı için çalışın.

Çevre Eğitim Projesi (ÇEP) Tanıtımı Çalışma Grubu

Çevre Gönüllüsü Öğrencilerin Adı Soyadı:	

ÇEP tanıtımı çalışma grubunu oluşturun. Bu grup Çevre Eğitim Projesini okul içinde öğrencilere, velilere ve mahalle sakinlerine tanıtmayı hedeflesin.

Tanıtım için yapılabilecek çalışmalardan bazıları:

- Okuldaki, ÇEP köşesine veliler ve öğrenciler için tanıtım yazıları yazmak,
- Diğer okullarla tanışmak, Gözlemci Grubu ve Belediye'yi ziyarete katılarak çalışmalarınızı anlatmak, destek istemek,
- Yerel radyo ve varsa gazetede çalışmalarınızı anlatmak,

Haberinizi ve varsa ilgili fotoğrafları bir zarfa koyarak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne, "**ÇEP Bölümü Dikkatine**" postalayabilir ya da bir veli aracılığı ile iletebilirsiniz.

ÇEVRE EĞİTİMİ PROJESİ YILLIK ETKİNLİK PROGRAMI								
Sıra	Etkinlik	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
1	Gözlemci Grubunu ziyaret (her dönem en az 1 kez) (tarih, kişileri yazınız)							
2	Belediye Başkanlığı'nı ziyaret (her dönem en az 2 kez) (tarih, kişileri yazınız)							
3	Diğer okulların ÇK'leri ile toplantı. (tarih, kişi belirtin)							
4	Okulda çevre panosu/köşesi (her ay için sorumlu kişileri yazın)							
5	Okulda çevre kütüphanesi oluşturmak.	kampanya başlatma,	kampanyayı duyurmak, liste takibi	devam	devam	devam	kütüphaneler haftasında açılış yapma	duyurmak

Sıra	Etkinlik	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
6	Okulda değerlendirilebilir atıkları toplama ve geri kazanıma gönderme	toplama	toplama, verme	toplama	toplama, verme	toplama	toplama	toplama, verme
7	ÇEP dış tanıtımı yapmak (yazı, yayın ve toplantılarla iş planı ve sorumlu kişi)							
8	Okula konuşmacı davet etmek, Çevre gezisi yapmak/ etkinlik düzenlemek (işler ve sorumlu kişi)							

EĞLENCELİ ÇEVRE EĞİTİMİ ETKİNLİKLERİ

Bu etkinlikleri sizler için hazırladık. Sormak istediğiniz sorular için bizi arayabilirsiniz.

Etkinlikleri tek tek okuyun ve arkadaşlarınızla iş bölümü yaparak, bu etkinlikleri okulunuzda gerçekleştirmek için çalışma takvimine tarihleri işaretleyin.

Her etkinliği gerçekleştirirken fotoğraf çekmeye ve sizi güldüren, düşündürülen ya da şaşırtan olayları raporlarınıza yazmayı unutmayınız.

Etkinlikleri okulunuzun şartlarına göre değişik şekillerde gerçekleştirebilirsiniz. (Tüm okulu biraraya toplayarak toplantı şeklinde ya da sınıflara girerek 20 dakikalık eğlenceli eğitim şeklinde veya, çevre köşesinde her gün bir soru ve cevapların yer aldığı posterle gerçekleştirebilirsiniz.)

Şimdi:

1. Etkinlikleri birlikte okuyunuz.
2. Her etkinliğin karşısına, gerçekleştirecek gönüllü öğrencilerin adlarını yazınız.
3. ÇK toplantılarında etkinlik çalışmalarınızı birlikte gözden geçiriniz.

Etkinliklerin başında belli bir ay içinde yapılması öneriliyor. Ancak, mutlaka o ay içinde yapmanız şart değildir. Dilediğiniz zaman ve uygun olursa birkaç etkinliği bir arada da uygulayabilirsiniz. Önemli olan, yıl sonuna kadar önerilen tüm etkinlikleri gerçekleştirmeniz ve böylece okulunuzda etkili bir çevre eğitimine ulaşmanızdır.

UYGULAMALI ÇEVRE EĞİTİMİ PROJESİ BOLU ARALIK 2015-HAZİRAN 2016

<i>EĞİTİM KONULARI VE ETKİNLİKLER</i>		
<p><u><i>Aralık-2016</i></u></p> <p>Konu : ATIKLAR -Atık Çeşitleri (Evsel Atıklar, Endüstriyel Atıklar, Tıbbi Atıklar, Tehlikeli Atık -Atık Yönetimi (Depolama, Yakma, Kompostlama, Değerlendirme) -Soru-Cevap - Anket</p>	<p><u><i>Ocak-2017</i></u></p> <p>Konu : Tasarruf Bilinci -Enerji Tasarrufu .Enerji Tasarruf Haftası .Enerji Tasarrufu İçin Alınabilecek Önlemler.</p>	<p><u><i>Şubat-2017</i></u></p> <p>Konu : Bilinçli Tüketim -Dünya Sulak Alanlar Günü (2 Şubat) -Besin Zinciri Proje : - Kuşlar için Yuva Projesi</p>
<p><u><i>Mart-2017</i></u></p> <p>Konu : Dünya Ormancılık Günü (21 Mart) Dünya Su Günü (22 Mart)</p> <p>Etkinlikler : - Fidan Dikimi - Arıtma Tesisine Gezi</p>	<p><u><i>Nisan-2017</i></u></p> <p>Konu : 1- Bilinçli Alışveriş 2- İlkbaharda Doğa ve Yeşil Alan</p>	<p><u><i>Mayıs-2017</i></u></p> <p>Konu : 1-Doğal Kaynaklarımız 2- Biyolojik Çeşitlilik</p> <p>Etkinlik : -Soru-Cevap (Anket) - Bilmece</p>
<p><u><i>Haziran-2017</i></u></p> <p>Konu : -Çevre Haftası (5 Haziran Dünya Çevre Günü)</p> <p>Etkinlikler : . Kutlama Programı Etkinlikleri . Çevre Yürüyüşü . Ödül Töreni . Karikatür Sergisi</p>		

ÇEVRE ETKİNLİKLERİ TAKVİMİ

GÜN	AY	ETKİNLİK / KUTLANAN GÜN - HAFTA
02.Hafta	OCAK	➤ Enerji Tasarrufu Haftası
02	ŞUBAT	➤ Dünya Sulak Alanlar Günü
01.Hafta	MART	➤ Yeşilay Haftası
21	MART	➤ Dünya Ormancılık Günü
22	MART	➤ Dünya Su Günü
23	MART	➤ Dünya Meteoroloji Günü
07	NİSAN	➤ Dünya Sağlık Günü
22	NİSAN	➤ Dünya Yeryüzü Günü (Dünyanın Doğum Günü)
22	MAYIS	➤ Dünya Biyolojik Çeşitlilik Günü
31	MAYIS	➤ Dünya Sigarasızlık Günü (Sigarayı Bırakma Günü)
05	HAZİRAN	➤ Dünya Çevre Günü ve Haftası
15	HAZİRAN	➤ Toprak Bayramı
17	HAZİRAN	➤ Dünya Çölleşme ve Kuraklıkla Mücadele Günü
16	EYLÜL	➤ Dünya Ozon Günü
16-22	EYLÜL	➤ Avrupa Hareketlilik Haftası
04	EKİM	➤ Hayvanları Koruma Günü
04	EKİM	➤ Dünya Çocuk Günü
16	EKİM	➤ Dünya Gıda Günü
16 -22	KASIM	➤ Erozyonla Mücadele Haftası

UYGUN GÖRDÜĞÜNÜZ ETKİNLİKLERİ YAZABİLİRSİNİZ

UYGULAMALI ÇEVRE EĞİTİMİ PROJESİ BOLU ARALIK 2016-HAZİRAN 2017

Proje Süresince Verilmesi Planlanan Eğitim Seminerleri:

<i>No</i>	<i>Seminerin Konusu</i>	<i>Tarihi</i>	<i>Düzenleyen Kurum/Kuruluş</i>	<i>Yeri</i>
1	Çevrenin Önemi	...-.....-2016		
2	Çevre Değerlerinin Korunması	...-.....-2016		
3	Atıkların Değerlendirilmesi (Geri Kazanım)	...-.....-2016		
4	Naylon Torba Yerine Bez Torba Kullanımı	...-.....-2017		
5	Çocuklarda Hijyen Eğitimi	...-.....-2017		
6	Çevre Sorunlarını Oluşturan Faktörler	...-.....-2017		
7	Hava Kirliliği	...-.....-2017		
8	Gürültü Kirliliği	...-.....-2017		
9	Su Kirliliği	...-.....-2017		
10	Toprak Kirliliği	...-.....-2017		
11	Ormanlarımızın Önemi ve Korunması	...-.....-2017		
12	Erozyon	...-.....-2017		
13	Bilinçli Tüketim ve Tasarruf Bilinci	...-.....-2017		
14	Küresel Isınma	...-.....-2017		

ÇEP İLETİŞİM TABLOSU

Kurum/ Kuruluş Adı	Telefon Numarası	Faks Numarası	web/e-posta adr:
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	(312) 410 10 00	(312)2862614	www.csb.gov.tr
Bolu Valiliği	215 37 60	215 03 33	www.bolu.gov.tr
Bolu Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	270 35 73	270 35 71	bolu@csb.gov.tr
Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğü	215 11 06	215 44 85	www.bolu.meb.gov.tr
Belediye Başkanlığı	215 37 13	215 37 18	www.bolu-bld.gov.tr
Bolu Bağışçılar Vakfı	253 44 88	253 44 98	bbv.org.tr
TEMA Vakfı(Bolu İl Temsilcisi Dilek Eroğlu)	05324777138	-----	www.tema.org.tr

ÇEVRE EĞİTİMİ PROJESİ 2016-2017

ARALIK AYI ETKİNLİKLERİ

KONU: ATIKLAR (1. BÖLÜM)
UYGULAYANLARIN ADI SOYADI:

Siz arkadaşlarınıza soruyorsunuz:

KULLANMA SÜRESİ DOLAN VE YAŞADIĞIMIZ ORTAMDAN UZAKLAŞTIRILMASI GEREKEN HER TÜRLÜ MALZEMEYE NE DENİR?

Onlar: (ÇÖP yada ATIK)

ATIKLAR DA ÇEŞİT ÇEŞİT OLUR. DÜŞÜNELİM BAKALIM ATIKLARI GRUPLARA AYIRABİLECEK MİYİZ ?

Siz:

**Örneğin size EVSEL ATIKLAR desek...
Neler evsel atık olabilir?**

Onlar: (Evlerden çıkan (ürettiğimiz) atıklardır.)

Siz:

Örnek verebilir misiniz? Sırayla bir evsel atık söyleyin...

Onlar: (Şampuan, plastik su şişeleri, kola kutuları, cam kavanozlar, kağıt ambalajlar, yemek artıkları, yoğurt kutuları, bozulan alet ve oyuncaklar, gazeteler....)

Siz:

HASTAHANE ATIKLARI desem...

Hastane atıkları ne demektir? Söyleyebilir misiniz?

Onlar:(Hastanede üretilen atıklar)

Siz:

Bir de FABRİKA ATIKLARI var. (ENDÜSTRİYEL ATIKLAR da denir)

Neler olabilir?

Onlar: (fabrikalardan üretim sırasında çıkan katı,sıvı, gaz atıklar

Siz: **TARIM ve BAHÇE ATIKLARI** desem, neleri örnekler verebilirsiniz?
Onlar: (yapraklar, çürümüş meyve , sebzeler...)

Siz: **BİR DE TEHLİKELİ ATIKLAR** var..
Tehlikeli atık dediğimde aklınıza neler geliyor?
: (Zehirli maddeler...) Siz: kimya firmalarının atıkları...Fabrikalar bazı ürünleri yaparken dışarı çıkan katı, sıvı ve gaz halindeki kirli atıklar canlıların ve doğanın dengesini bozacak kadar zehirli ler. İşte bu atıkların zarar vermeden yok edilmesi de atık yönetimi konusudur. Hem devlet, hem Belediyeler, hem fabrikalar bu sorunları çözmek için uğraşır. Uluslararası anlaşmalarla devletler, çevre için ortak kararlar alırlar...

Evimizde tehlikeli atık üretiyor muyuz ?
Evet Piller var. Kullanılmış piller Tehlikeli atık olarak adlandırılır. Mümkün olduğu kadar az pil kullanılmalıdır. Bir tek kalem pil 1 m2 toprağı kirletmektedir. Gerektiğinde ise Ni- Cd ve şarj edilebilir piller almalıyız.

BU BİLGİLERDEN SONRA, ARKADAŞLARINIZA BİR OYUN OYNAMAYI
TEKLİF EDİN.....

Oyun

Bu oyunu iki şekilde oynayabilirsiniz:

1. Arkadaşlarınızı toplayarak, hep birlikte.....

Siz :

Şimdi birlikte bir oyun oynayalım: Sorduğum soruların cevabını tahmin edenler elini kaldırsın.

2. Ya da, Çevre Köşesinde her gün bir soruyu, kartona yazarak asın. Bir kağıttan zarf yapıştırın. Çocuklar cevaplarını bir küçük kağıda yazarak, isim sınıf belirterek, zarfa koysunlar. Hergün cevapları değerlendirin. Doğru bilenlerin adlarını "Tebrikler!" başlığı altında yine aynı köşede belirtin.

İşte sorularınız:

- Şampuan şişesini doğaya bıraktık. Hiç bir şekilde ellemedik. Kaç yılda, parçalanır ve yok olur? (Yanıt : 450-650 yıl)
- Su boruları ya da pvc pencere kenarlarını doğaya bıraktık. Kaç yılda kaybolur? (Yanıt : 1000 yıl)
- Teneke kola kutusu kaç yılda doğada kaybolur? (Yanıt : 100 yıl)
- Biletler (Yanıt : 2-4 hafta)
- İp parçaları (Yanıt : 3-14 ay arası)
- Pamuklu kumaşlar (Yanıt : 1-5 ay arası)
- Yün çorap (Yanıt : 1 yıl)
- Boyalı tahta (Yanıt : 13 yılda)

KONU:	ATIKLAR (2. BÖLÜM) Toplantı şeklinde ya da Çevre Köşesinde
UYGULAYANLARIN ADI SOYADI:	

Siz : ATIK YÖNETİMİ diye bir ifade duysanız. Aklınıza ne gelirdi?

1. Atıkların depolanması, 2. Yakılması, 3. Gübre çukuru yapma (buna kompost çukuru da denir), 4. Yeniden değerlendirilmesi.

Siz: Depolama ne demektir?

(Atıkların özelliklerine göre hazırlanmış alanlara düzenli olarak gömülmesi)

Siz: Yakma ne demektir ?

(Yakılmasında sakınca olmayan atıkların uygun şartlarda, gerekli izinleri almış büyük fırınlarda yakılması)

Siz : Kompostlama ne demektir?

(Kompost gübre (toprak iyileştirici malzeme) demektir.Toprakta bir çukur açılır. İçine yiyecek ve bitki atıkları konur (çürümüş yaprak, içilmiş çay, yemek atıkları gibi), çukurun üzeri sinek gelmesin diye eski bir halı yada naylon bir örtü ile örtülür. Bunlar toprak içinde çürüyünce gübre olur).

Siz: Değerlendirme ne demektir?

(Atıkları birtakım işlemlerden geçirerek tekrar kullanılabilir hale getirmektir.)

**DÜNYAMIZ ATILAN ÇÖPLERLE HER GÜN DAHA DA KİRLENİYOR...
BİZ NE YAPABİLİRİZ?**

1. Etrafa atılan çöpleri gördüğümüzde ne yapabiliriz?

(Çöp kutusuna atabiliriz)

2. Okulumuzda, evimizde kullanılmış kağıtlar konusunda ne yapabiliriz?

(Geri dönüşüm için toplayabilir, belediye ya da sivil toplum kuruluşlarını arayarak kağıt toplama kamyonlarının gelip almasını sağlayabiliriz).

3. Bolu Belediyesi'nin atıkları ayrı ayrı toplamak ve daha sonra yeniden değerlendirmek için sokaklara kumbaralar koydular. Bu konuda ne yapabiliriz ?

(Kullanılmış cam, plastik, kağıt vb. atıkları kendilerine ait kumbaralara atabiliriz)

4. Dünyada gereğinden fazla tüketim var. O halde bir çevreci nasıl davranır?

(-Az atık üretmeliyiz,

- Eşyalarımızı dikkatli kullanmalıyız. Onların kısa zamanda çöpe gitmesine izin vermemeliyiz. Biz kullandıktan sonra başka çocuklarında kullanmasını sağlayabiliriz,
- Banyo yaparken, yüzümüzü yıkarken, dişimizi fırçalarken suyu gereksiz akıtmamalıyız,
- Evimizde, okulumuzda gereksiz yere elektrik harcanmaması için dikkatli olmalı, elektrik tasarrufu yapmalıyız).

Ekleyeceğiniz soru ve yanıtlarla konuyu daha da zenginleştirebilirsiniz.

**Az tüketir, tekrar tekrar kullanır,
çevre dostu ürünleri tercih eder...**

Harika bir Test/Oyun:

Bütün bu davranışları incelemek için birlikte bir çalışma yapacağız.

Çevreci bir çocuk doğaya yardımcı olmak ve fazla çöp üretmemek için nasıl davranmalıdır?

Kendinizi düşünün, cevabınız **evet ise, sessizce** parmak kaldırın.

Hayır ise, hiç bir şey yapmayın.

NE KADAR ÇEVRECİYİZ?

ÇEVRECİ DAVRANIŞLAR: (EVET - HAYIR)

E H

		E	H
1	Kağıtların arka yüzünü kullanırım.		
2	Yazı ya da resimle tamamen dolmamış sayfaları tekrar kullanırım		
3	Dükkkandan bir şey satın aldığımızda süslü kağıtlara sarmaya gerek yok diye satıcıyı uyarırım.		
4	Karton satın alacaksam parlak beyaz kartonlar yerine, geri dönüştürülmüş karton var mı? diye sorarım ve tercih ederim.		
5	Defter alırken geri dönüştürülmüş kağıttan üretilmiş mi? diye inceler, geri dönüşüm işaretini ararım.		
6	Ailemi, arkadaşlarımı, çevremi zaman zaman az kağıt harcamaları için uyarırım.		
7	Bir kere kullanılıp atılan oyuncakları ya da başka malzemeleri artık satın almaktan vazgeçtim.		
8	Ailenizi, arkadaşlarınızı, çevrenizdeki insanları dikkatli alışveriş yapmaları için uyarıyorum.		
9	Okulumun çevreyi koruyan bir okul olması için düşünceler üretip bunları okul arkadaşlarımla paylaşıyorum.		
10	Okul ÇEP projesini destekliyorum.		

Ekleyeceğiniz soru ve yanıtlarla konuyu daha da zenginleştirebilirsiniz.

OCAK AYI ETKİNLİKLERİ

KONU:	TASARRUF BİLİNCİ Enerji Tasarrufu
UYGULAYANLARIN ADI SOYADI:	

Aşağıdaki cümleleri büyük kartonlarda poster halinde okula asınız.

- Flüoresan lambalar diğer lambalara oranla $\frac{1}{4}$ oranında daha az enerji harcar.
- Rüzgar ve güneş enerjileri "çevre dostu" enerjilerdir.
- Televizyonların uzaktan kumanda yerine, elle düğmesine basarak kapatmak, her yıl dünyada bir elektrik santrali kadar daha az enerji tasarrufunu sağlar.
- Pil yapımı için harcanan enerji, pilin ürettiği enerjiden 50 kez fazladır.
- Gelişmiş ülkelerde güneş ve rüzgar enerjisine yatırımlar % 41 artmıştır.
- Geri dönüşüm bir enerji tasarrufu türüdür.
- Okulumuzda, evimizde enerji tasarrufu projesi yapabilir miyiz? Fikirlerinizi yazarak bize iletin!...
(Gün ışığından daha iyi yararlanmak üzere, bulunduğumuz yeri düzenleyebiliriz...)

ŞUBAT AYI ETKİNLİKLERİ

KONU:	BİLİNÇLİ TÜKETİM DÜNYA SULAK ALANLAR GÜNÜ KUŞLAR İÇİN YUVA PROJESİ
UYGULAYANLARIN ADI SOYADI:	

- Şubat ayında okul çevre köşesinde bir duyuru yaparak, arkadaşlarınızdan kullanılmış yumurta kutuları, köpüklü kaplar, mısır taneleri ve ay çekirdekleri getirmelerini isteyin.
- Öğle tatillerinde çevre köşesinin önünde arkadaşlarınızı toplayın, resim, el işi öğretmenlerinizden yardım alarak kuşlar için okul bahçesinde ağaç üstlerine, duvar üstlerine düşmeyecek şekilde kutuları yerleştirin.
- Kutulara kuşlar için yiyecek koyun. Çünkü yılın bu aylarında kuşlar için yiyecek bulmak çok zordur.
- Bu şekilde onları koruyabilirsiniz.

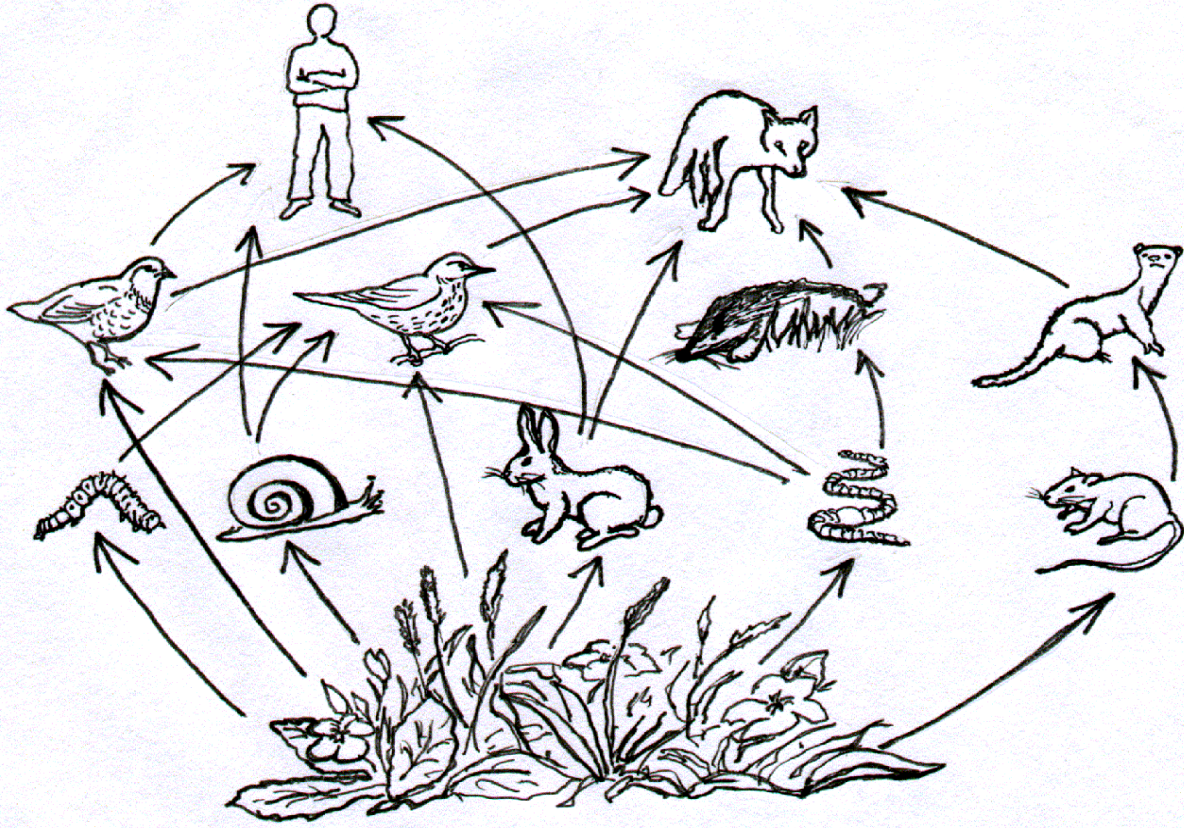
Şubat ayında Çevre Köşesine (Besin zinciri ile ilgili) bir poster hazırlayarak, asabilirsiniz:

BESİN ZİNCİRİ

Doğada beslenme nedeni ile tüm canlılar birbirine bağlıdır ve doğal denge için varlıkları gereklidir.

Besin zinciri halkaları:

- 1.halka : İlk üreticiler (bitkiler)
- 2.halka : Otoburlar (bitki yiyen hayvanlar)
- 3.halka : Etoburlar ve hepçiler (et yiyenler ve hem et, hem ot yiyenler)
- 4.halka : Parçalayıcılar (ya da leş yiyiciler, çöpçüler de denir)

BESİN ZİNCİRİ

MART AYI ETKİNLİKLERİ

	DÜNYA SU GÜNÜ (22 Mart) DÜNYA ORMANCILIK GÜNÜ(21 Mart)
UYGULAYANLARIN ADI SOYADI:	

- Çevre Kulübü olarak, ağaç dikmek için Belediyenize, Orman Bölge Müdürlüğüne veya TEMA VAKFI' na başvurun.
- Okul Aile Birliğinin yardımını alarak okulunuza bir Orman Mühendisini ya da bir Çevre Mühendisini davet edebilirsiniz.
- Ormana arkadaşlarınızla bir gezi düzenleyebilirsiniz.
- Belediye' yi arayarak, okulca yakındaki baraja ya da su arıtma tesisine gitmek istediğinizi bildirin.
- Belediye ya da sivil toplum kuruluşlarını arayın. Okulunuza Bolu' nun su kaynakları hakkında bilgi verebilecek bir kişi davet edin.

Aşağıdaki cümleleri poster şeklinde ÇEP Köşesine asınız.

- Yetmiş bir ağaç günde 17 kişinin oksijen ihtiyacını karşılıyor ve 22.5 kilogram karbondioksiti yok ediyor.
- Dünyadaki kağıt tüketiminin yarısı geri kazanılsa, her yıl 8 milyon hektar orman alanı korunabilir.
- Dünyamız dakikada 21 hektar orman alanı kaybediyor.
- Türkiye çöl olmasın!
- Son 30 yılda dünya orman örtüsünün beşte biri yok oldu.
- Suyu israf etmeyelim .
- 2025 yılında dünya nüfusunun 2/3' ü susuz kalacak.
- Yeryüzünün üçte ikisi sudur. Ancak bu suyun sadece sadece %3' ünün içilebilir olduğunu biliyormuydunuz.
- Dünya her yıl 1.5 milyon civarında insan kirli sudan bulaşan hastalıklardan dolayı hayatını kaybediyor.
- Evde ve okulumuzda akıtılan suyun her 3 dakikası, 1 kilovat saat enerji demektir.
- Damlayan bir musluktan boşa akan su miktarı ayda 1 tona ulaşır.

NİSAN AYI ETKİNLİKLERİ

KONU:	BİLİNÇLİ ALIŞVERİŞ İLKBAHARDA DOĞA VE YEŞİL ALAN
UYGULAYANLARIN ADI SOYADI:	

- Nisan ayı boyunca, çevre köşenizde her gün bir poster yaparak arkadaşlarınıza çevrenizden bir bitkiyi/ağaç türünü ya resimle, ya da adını yazmadan tarif ederek bulmaca şeklinde sorun. Ertesi gün postere bitkinin adını ekleyin.
- Orman kamplarının duyurusu ile birlikte köşeye orman resimleri asın.

Çevre köşesinde şu bilgileri duyurun (Her bilgi bir hafta asılı kalsın):

- Bir kere kullanıp atacağımız naylon poşetler yerine, sürekli kullanabileceğimiz bez torba, sepet veya fileleri tercih edelim.
- Unutmayalım ki, plastik ambalajlar ve naylon poşetler doğada parçalanmadan yüzyıllarca kalabilmektedir.
- Plastik ya da pet ambalajlı yiyecekler yerine cam ambalajlı yiyecekleri seçelim.
- Herhangi bir ürünü alırken geri dönüşümlü olmasına dikkat edelim.
- Kullan-at piller yerine yeniden doldurulabilen pilleri kullanalım.
- Sprey deodorantlar yerine "Ozon Dostu" deodorantlar kullanmaya özen gösterelim.
- Alışveriş yaparken, harcamanın ne kadarını ürünün kendisine, ne kadarını ambalajına verdiğimizizi hiç düşündünüz mü?
- Tüm Avrupa'da 12.000 tür bitki var. Türkiye'de ise 9.000.
- Dünyada her yıl 16 milyon hektar orman alanı yanmaktadır. (2 Nijerya kadar)
- Son 30 yılda dünya orman örtüsünün beşte biri yok oldu.
- Avrupa'nın en temiz 5 nehrinden ikisi Türkiye' de: Göksu ve Kızılırmak.

MAYIS AYI ETKİNLİKLERİ

KONU:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK (Toplantı veya oyun şeklinde) ➤ ÇEVRE KİTAPLARI KÜTÜPHANESİNİN AÇILIŞI ➤ ÇEVRE EĞİTİMİ PROJESİ 2013-2014 YILI FİNAL PROGRAMI VE ETKİNLİKLERİ ➤ ÇEVRE HAFTASI KUTLAMA PROGRAMI HAZIRLIKLARI
UYGULAYANLARIN ADI SOYADI:	

Oyun

Canlıların Yaşam Koşulları

Arkadaşlarınızı bir araya toplayın, birlikte bir oyun oynayacağınızı duyurun.

- Herkes elindeki bir kağıda Türkiye'de var olan bir bitki ya da hayvan ismi yazsın ve oyun sırasında bu bitki ya da hayvanı temsil etsin.
- "Tek tek bazı yaşam koşullarını okuyun. Bu koşullar temsil ettiğiniz canlı için faydalı ise elinizi kaldırın. Değilse hiçbir şey yapmayın. Tek tek okuyun, bu yaşam koşullarından etkilenen bir hayvanın (ya da bazı ilgili şartlar için bitki türünün) yerine kendinizi koyun. Bahsedilen şartlar bu canlılar için iyi mi kötü mü olacaktır? Her seferinde birlikte karar verin.

Birlikte toplanma olanağınız yoksa ÇEP Köşesinde soruları yazarak sorun.

YAŞAM KOŞULLARI

EYLEM	SONUÇ
➤ İnsanlar sizden korkuyor ya da hastalık taşıdığınızı düşünüyorlar. Sizi yakalayıp vuruyorlar.	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Yaşadığınız ortamı koruyan bir kanun çıkıyor.	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Yaşadığınız yerde petrol atıkları, kirlenmiş sular akmakta, çevreniz sürekli kirlenip zehirlenmekte.	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Yaşadığınız yere insanlar konutlar, eğlence yerleri inşa ediyor...	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Kaçak avcıların kurbanı oluyorsunuz...	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ İnsan nüfusu artıyor...	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Bir bilim adamı kirliliği önleme ya da azaltma yolları buluyor.	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Sizi koruma altına alan bir çevre kanunu çıkarılıyor.	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Bazı insanlar kumsal, park ya da akarsuları temizliyor.	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Yeni bir çevre koruma kuruluşu daha kuruluyor.	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Komşu tarım alanında kullanılan böcek öldürücüler suyu kirletiyor.	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ İnsanların çok beğendiği bir besinsiniz (sardalye).	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Çevre sorunlarına önem veren bir politikacı seçiliyor.	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Akarsuyunuza bir baraj yapılıyor.	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Yaşadığınız orman daha çok tarım alanı açmak için yok ediliyor.	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Eko turizm amacı ile yaşadığınız bölgede "doğayı koruma alanı" kuruluyor.	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Sizin sevdiğiniz fıstıklar aynı zamanda insanların da sevdiği bir yiyecek. (kuşlar, küçük memeliler)	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Göç sırasında konakladığınız bir göl kurutuluyor.	İyi mi? Kötü mü? Neden?
➤ Yakındaki okulda herkes çevreye duyarlı, çevreyi koruyor.	İyi mi? Kötü mü? Neden?

HAZİRAN AYI ETKİNLİKLERİ

KONU:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ÇEVRE HAFTASI KUTLAMA PROGRAMI ETKİNLİKLERİ ➤ 5 HAZİRAN DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ KUTLAMASI ➤ ÇEVRE EĞİTİMİ PROJESİ ÖDÜL TÖRENİ
UYGULAYANLARIN ADI SOYADI:	

- Haziran başında ÇEP köşesinde, ÇK olarak tüm yıl neler yaptığınızı duyurun, sergileyin, varsa fotoğrafları asın.
- Bolu' da yapılacak 5 Haziran Çevre Yürüyüşü ve Çevre Haftası etkinliklerine aktif olarak katılın.
- Karikatür sergisi açın.

Bir hafta önce çalışmalara başlayın. Resim öğretmenlerinden yardım alın. Her sınıfın öğretmenine aşağıdaki cümlelerden birini verin. Cümlede anlatılan konuyu sınıfça tartışın. Bir karton üzerine karikatür ve resimler ekleyerek yazıyı yazsınlar. Bir poster oluştursunlar. 5 Haziran sabahı her sınıf kapısının dışına posterini assın. Böylece okulunuzda sürpriz bir sergi oluşturmuş olacaksınız. Tüm arkadaşlarınızla okulu dolaşarak sergiyi gezin.

1. Poster:

Yeryüzü çöp kutusu değildir!

(Öğrenciler ile poster yapımına başlamadan önce tartışılacak konular)

1. Herkes çevreyi düşünmeden çöplerini atınca ne oluyor?
  - Dünyamız çöp kutusuna benziyor.
2. Bu posterde nasıl gösterilebilir?
  - Etrafa dağılmış çöpler, kalabalık, koku, pis görüntü, mikroplar, sinekler...

2. Poster:

Kurbağalar giderek azalıyor!

(Öğrenciler ile poster yapımına başlamadan önce tartışılacak konular)

1. Kurbağalar nerede yaşar?
  - Göl, nehir kıyılarında.
2. Kurbağaları bu yerlerde hasta eden şartlar neler olabilir?
  - Kirlilik.
3. Tarım ilaçları, nehir ve göllere atılan pis su ile çöplerden etkileniyorlar ve ölüyorlar.
4. Kirli su ve çöplerin kurbağaları etkileyişi resimle anlatılacak.

3. Poster:

Balıklar boğulmasınlar!

(Öğrenciler ile poster yapımına başlamadan önce tartışılacak konular)

1. Çocuklar balıklar boğulabilir mi?
  - Normal şartlarda hayır.
2. Peki denizler nehirler kirlendiğinde balıklara ne oluyor?
  - Kirli suda yaşayamıyorlar/ ölüyorlar.
3. Sular nasıl kirleniyor?
  - Gemilerin, teknelerin mazotları ile, atılan plastik, metal çöplerle, kanalizasyon pislikleri ile, fabrikaların pis sularlarıyla
4. Balık resimleri yapalım ve suyun kirlenmesini gösterelim.

4. Poster:

Bu kağıt için ağaç daha kesilmedi .

(Öğrenciler ile poster yapımına başlamadan önce tartışılacak konular)

1. Bu kağıt beyaz parlak kağıtlara benzemiyor, değil mi ?
- Benzemiyor, parlak değil.
2. Sebebini bilen var mı ?
- Kullanılmış kağıtlar eritilmiş ve bu kağıt yeniden üretilmiş, böylece ağaç kesilmemiş.
3. Bunu posterde nasıl anlatacağız ?
- Gülen, mutlu bir ağaç resmi yapabiliriz.

5. Poster:

DÜKKANLARDAN OYUNCAK, KİTAP SATIN ALINCA
TEZGAHTARA: " AMBALAJ KAĞIDINA SARMAYIN"
DERİM.
TEZGAHTAR BANA GARİP GARİP BAKINCA...
GÜLÜMSERİM
" BEN AĞACI YAŞATMAYI SEÇİYORUM" DERİM.

ÇEVRECI
KİMDİR

(Öğrenciler ile poster yapımına başlamadan önce tartışılacak konular)

1. Kağıt neden üretiliyor ?
- Ağaçtan.
2. Günlük yaşamımızda ne tür kağıt ve kartonlar tüketiyoruz?
- Süt kutuları, defterler, kağıtlar, tuvalet kağıtları, kağıt havlular, peçeteler, kağıt mendiller...
3. Çevreci davranışları göstermek için bir poster hazırlayalım ve buradaki yazıyı yazdıktan sonra çevresini süslü ambalaj kağıtları resimleri yaparak üzerine de çarpı koyarak anlatabiliriz. Ya da bir resim çizebiliriz: Bir çocuk ve elinde yaptığı alışveriş ürünleri, sadece bir file içinde olabilir...

6. Poster:

PİLLE ÇALIŞAN OYUNCAK YERİNE, ELEKTRİKLE
ŞARJ EDİLENI SEÇERİM.

BİR PİLİN VERDİĞİ ENERJİNİN 50 KATI
ONU ÜRETMEK İÇİN HARCANIYOR.
AYRICA ÇÖP ÜRETMEMİŞ OLUYORUM.

ÇEVRECI
KİMDİR?

(Öğrenciler ile poster yapımına başlamadan önce tartışılacak konular)

1. Pillerin üretiminde ne çok enerji harcandığını biliyor muydunuz?
- Yeryüzündeki enerjiyi bu şekilde fazla harcamamalıyız.
2. Piller doğaya bırakıldığı zaman hiç kaybolmuyorlar. İçinde zehirli maddeler de var. Güneşte eriyince bunlar ortaya çıkar ve etrafa zarar verir. Türkiye' de kullanılmış pillerin geri toplanması ve yeniden değerlendirilmesi çok az miktarda yapılıyor. O zaman doğaya yardımcı olmak için ne yapabiliriz?
- Pil yerine elektrikle şarj olan oyuncakları seçebiliriz. Başkalarına da bildiklerimizi anlatabiliriz. Posterde 1 pil = 50 pil çizimi yapılabilir. Ya da ağaçlar arasında erimiş piller ortaya atılmış olabilir.

7. Poster :

(Öğrenciler ile poster yapımına başlamadan önce tartışılacak konular)

1. Birinci kutudaki 2 işaret de aynı anlama geliyor: Bu malzemeler tekrar toplanarak geri dönüştürülebilir, geri kazanılabilir. Alışverişte dikkatinizi çekti mi? Hangi ürünlerde var?
- Süt kartonu, karton kutular, teneke kutular, bazı tabaklar, mutfak eşyaları, oyuncaklarda...
2. İkinci kutudaki işaret, ambalajın tekrar tekrar kullanılabilceğini gösterir.
3. Satın aldığımız ürün üzerinde bu işaret varsa, bu ürün zaten daha önceden geri dönüştürülmüş bir başka maddeden yapılmış demektir.
- Örneğin, oyuncaklarda...
4. Çevreci insanlar bu işaretler olan ürünleri satın alarak doğaya fazla çöp atılmamasına çalışır.

8. Poster:

(Öğrenciler ile poster yapımına başlamadan önce tartışılacak konular)

1. Kompost çukuru yapmak için herkesi özendirmeliyiz.
2. Kompost çukurunu şematik nasıl anlatabiliriz?
  - a) Kürekle çukur açan çocuklar,
  - b) İçine çaydanlıktan eski çayı döken bir anne ve çocuk,
  - c) Üstünü bir örtü yada kapakla örtmek,
  - d) İçindeki gübreyi almak ve başka çiçeklerin dibine koymak gibi (bkz. TÜBİTAK "ekoloji" kitabı).

9.poster:

**OKUL BAHÇESİNİ YEŞİL ALANA
DÖNÜŞTÜRMEK İSTİYORUZ.**

EVET mi? ~~HAYIR mi?~~

**ÇEVRECİ
ÖĞRENCİLERİN
DİLEĞİ NEDİR?**

Okulda bu posterle birlikte bir proje yarışması başlatabilirsiniz.

Yeşil alan için ne tür çalışmalar yapabiliriz, kimlere danışabiliriz, bu konuda fikri olanların size katılmasını isteyebilirsiniz.

10.Poster:

**HER BİRİMİZ
BİR YIL İÇİNDE, KULLANDIĞIMIZ KAĞIT ve KARTONLARLA
7 ADET AĞACI TÜKETİYORUZ...**

(Öğrenciler ile poster yapımına başlamadan sorabileceğiniz bir soru:
Okulumuzda acaba ne kadar kağıt tüketiyoruz? Her yıl 7 ağaç dikmek zor mu?)

11.Poster:

**DÜNYADA BİR YILDA TÜKETİLEN KOLA, MEYVE SUYU
GİBİ İÇECEK KUTULARINDAN GERİ DÖNÜŞÜMLE
10 ADET BÜYÜK YOLCU UÇAĞI ÜRETİLEBİLİR.**

(Çevre Gönüllüsü Öğrenciler ile poster başlamadan önce tartışılacak konular)

1. Tüm bu kutudaki içecekler çok fazla tüketiliyor. Hem çevre kirleniyor, hem enerji harcanıyor. Ayrıca doğaya atılan bu kutuları ısırarak ağızlarını kesen milyonlarca hayvan olduğunu biliyor muydunuz?
2. Ne yapılabilir?
  - Geri dönüşüm için toplanabilir. (Türkiye'de kutuları geri dönüştüren fabrikalar var. Ancak, sayıları az.) Ayrıca, ne yapabiliriz? Cam şişede içebiliriz.
3. Posterde 10 uçak resmi = kutular yığını resmi olabilir.

12. Poster:

DÜNYADA HER YIL KAĞIT TÜKETİMİNİN YARISI GERİ KAZANILSA TÜRKİYE BÜYÜKLÜĞÜNDE BİR ORMANLIK ALAN AĞAÇLAR KESİLMESİ İLE YOK OLMaktan KURTARILMIŞ OLUR.

(Öğrenciler ile poster yapımına başlamadan önce tartışılacak konular)

1. Burada anlatılmak istenen kağıt tüketiminde dikkatli olmak gerektiği, kullanılan tüketilen kağıtların geri dönüşüm için tekrar kullanılmasıdır.
2. Bunu posterde nasıl anlatabiliriz?
  - Türkiye haritası çizip ormanla içini doldurabilirsiniz. Ya da dünya resminde her yeri yemyeşil, Türkiye büyüklüğünde bir yeri ise tamamen kuru bırakabilirsiniz.

13. Poster:

GELİŞMİŞ ÜLKELERDE BİR KİŞİ YILDA 550 kg. ÇÖP ÜRETMEKTEDİR.

(Öğrenciler ile poster yapımına başlamadan önce tartışılacak konular)

Ne kadar çok çöp ürettiğimizi şematik olarak nasıl anlatabiliriz?

- Bir insan ve etrafında ürettiği çöplerden örnekler X milyonlarca insanlar....

14. Poster:

BİR BİLGİSAYAR ÇİPİ ÜRETİLİRKEN AĞIRLIĞININ 4500 KATI KADAR ÇÖP DE ÜRETİLİYOR...

(Öğrenciler ile poster yapımına başlamadan önce tartışılacak konular)

1. Bazen üretim yapmak ne kadar fazla atık üretmeye de sebep oluyor. Düşünebiliyor musunuz?

2. Bunu gösterebilmek için okuldaki bilgisayarlardan sorumlu kişiyi bulun. Bir çip örneği alın. Posterinize yapıştırın ve etrafına üretilirken yaratılan çöp miktarını gösterecek bir şema çizin.

15. Poster:

TÜRKİYE'DE KATI ATIKLA İLGİLİ KURUMLAR:
T.C. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI, (ülke çapında görevli kamu kuruluşu)
BELEDİYELER, (seçimle iş başına gelen yerel yönetimler)
(Bolu Belediyesi ve İlçe Belediyeleri)
ÇEVKO, (Gönüllü kuruluş - Vakıf)
ULUSAL KATI ATIK KOMİTESİ (ulusal düzeyde, tüm kuruluşların bir arada olduğu komite)

1. Artık çevreci olarak ülkemizde hangi kuruluşlar çöplerin yönetimi ile ilgili bilmeliyiz.
2. Bildiklerimizi arkadaşlarımıza anlatmak için poster hazırlayabiliriz. Türkiye haritası çizip üzerine bu kuruluşların adını yazabiliriz.

16. Poster:

**BİR YILDA 4 KİŞİNİN KULLANDIĞI KAĞIT
BİR ARABA AĞIRLIĞINDADIR...**

BİR AVRUPALI YILDA 300 KG KAĞIT KULLANMAKTADIR

(Öğrenciler ile poster yapımına başlamadan önce tartışılacak konular)

17. Poster:

ÇEVRECIYİZ DİYORSAK ...
GEREKSİZ TÜKETMEYELİM,
ÇEVRE DOSTU ÜRÜNLER SATIN ALALIM,
TEKRAR TEKRAR KULLANALIM,
ÇÖPLERİ TOPLAYALIM,
ATIKLARI GERİ KAZANALIM,
BAŞKALARINI DA UYARALIM

(Öğrenciler ile poster yapımına başlamadan önce tartışılacak konular)

Çevre problemlerini her gün daha çok öğreniyoruz. Çöpler hayvanları, bitkileri, bizleri hastalandırıyor, öldürüyor çöplerin iyi idare edilememesi yüzünden sular, toprak hava kirleniyor, çok fazla gereksiz tüketim yüzünden çok enerji ve dünya kaynakları harcanıyor. Bunları mesajımızda şemayla gösterelim.

18.Poster:

**BİR ARABA YAPIMINDA 400.000 (dört yüz bin)
LİTRE SU HARCANIYOR!**

19.Poster:

2025 YILINDA DÜNYANIN 2/3'Ü SU KİTLİĞİ İLE KARŞILAŞACAK.

(Çevre Gönüllüsü Öğrenciler ile posterlere başlamadan önce Suyun kısıtlı olduğunu ve önemini tartışalım)

Siz de beğendiğiniz başka bilgileri ekleyebilir ve başka poster cümleleri yapabilirsiniz.

ÇEP uygulama komitesi olarak çalışmalarınızda başarılar dileriz.